

u.remissvar@regeringskansliet.se

Kopia till

u.gv.remissvar@regeringskansliet.se

Yttrande över promemorian Utökade registerkontroller inom utbildningsväsendet och en ny grund för avskiljande av studenter

Regeringskansliets diarienummer: U2025/01126

Skolinspektionen har beretts möjlighet att yttra sig över promemorian *Utökade registerkontroller inom utbildningsväsendet och en ny grund för avskiljande av studenter*.

Skolinspektionens yttrande är begränsat till de förslag som gäller skolväsendet och annan pedagogisk verksamhet. Skolinspektionen yttrar sig alltså inte över de förslag som rör högskolan och yrkeshögskolan.

Sammanfattning

Skolinspektionen tillstyrker flera av de förslag som presenteras i promemorian men avstyrker ett av förslagen. Skolinspektionen har därutöver några synpunkter och medskick avseende ett fåtal förslag och bedömningar.

Nedan följer Skolinspektionens synpunkter.

Synpunkter på förslagen

Yttrandet följer den ordning och rubriksättning som förslagen presenteras i promemorian.

8.5 Registerkontrollen ska utökas med fler brott

Skolinspektionen tillstyrker förslaget.

Skolinspektionen anser i likhet med utredningen att det finns ett behov av att utöka registerkontrollen med fler brott. De brott som enligt utredningens förslag ska ingå i den utökade kontrollen är allvarliga brott som, enligt Skolinspektionen, bör omfattas av registerkontrollen. Detta för att skydda barn och elever utifrån de skyddsbehov som beskrivs i promemorian.

8.7 Registerutdraget ska visas upp

Skolinspektionen instämmer i utredningens bedömning men har följande medskick.

Det är korrekt som det står i promemorian att Skolinspektionen fortfarande kommer att kunna utöva tillsyn över att huvudmännen fullgör registerkontrollen eftersom det ska finnas dokumentation om att sådan kontroll har skett. Att kontrollen av ett registerutdrag ska dokumenteras genom en anteckning om att utdraget har visats upp framgår av 2 kap. 32 § skollagen. När det gäller dokumentationskravet saknas dock en tydlig reglering av hur länge enskilda huvudmän ska bevara anteckningen. Det kan påverka Skolinspektionens möjlighet att utöva tillsyn och det vore därför önskvärt med ett klargörande i frågan.

8.8 Tidsgränsen för hur gammalt registerutdraget får vara ska kortas

Skolinspektionen tillstyrker förslaget.

Skolinspektionen anser i likhet med utredningen att det är viktigt att registerutdraget inte är för gammalt och att det därför finns skäl att korta tidsgränsen.

8.9 Undantaget från skyldigheten att visa upp registerutdrag ska tas bort – men det kommer att leda till betydande negativa konsekvenser

Skolinspektionen avstyrker förslaget.

Skolinspektionen har svårt att fullt ut bedöma konsekvenserna av förslaget. Mot bakgrund av de farhågor som lyfts fram i promemorian om svårigheter med att bland annat anlita personal vid tillfälliga vakanser avstyrker dock Skolinspektionen förslaget. Skolinspektionen bedömer dessutom att utredningens alternativa lösning om en förkortad frist för tillämpning av undantaget till viss del tillmötesgår önskemålet av att skärpa registerkontrollerna vid anställning.

8.10 Misstankar om brott för vilket åtal har väckts ska ingå i registerkontrollen

Skolinspektionen tillstyrker förslaget.

Det är en grundläggande rättsprincip att den som är misstänkt eller tilltalad för brott ska betraktas som oskyldig till dess skulden har fastställts. Förslaget om att utöka registerkontrollen med uppgifter från misstankeregistret kan leda till att personer som står åtalade för brott (och

som alltså senare kan komma att frias från misstankarna om åtalet ogillas) nekas anställning. Det bör därför finnas starka skäl för att utöka registerkontrollen på detta sätt. De brott som ingår i kontrollen är dock av mycket allvarlig karaktär och det finns ett mycket starkt intresse att skydda barn och elever från de skyddsintressen som tas upp i promemorian. Skolinspektionen tillstyrker därför förslaget.

9.3 Registerkontroll ska ske även inom den kommunala vuxenutbildningen

Skolinspektionen tillstyrker förslaget.

Skolinspektionen delar utredningens beskrivning av elevgruppen inom komvux som heterogen och att ett flertal elever/grupper av elever har ett stort skyddsbehov. Skolinspektionen anser därför, i likhet med utredningen, att en registerkontroll även bör ske inom komvux.

9.5 Registerkontrollen bör begränsas till vissa allvarliga brott

Skolinspektionen tillstyrker förslaget men vill lämna följande synpunkter.

Skolinspektionen instämmer i att kontrollen ska begränsas till vissa allvarliga brott. Promemorian saknar dock, enligt Skolinspektionen, en grundlig analys av vilka brott som bör ingå i registerkontrollen. Mot bakgrund av att eleverna även ska skyddas mot till exempel otillbörlig och skadlig påverkan bör regeringen överväga om det inte finns skäl att kontrollera viss ytterligare brottslighet.

10.5 I enlighet med uppdraget lämnar vi förslag om belastningsregisterkontroll under pågående anställning

Det är mycket angeläget att skydda barn och elever från att fara illa eller utsättas för allvarliga risker i skolmiljön. Skolinspektionen ser därför att det kan finnas skäl att införa vissa möjligheter till belastningsregisterkontroller även under pågående anställning. Vidare bedömer Skolinspektionen att det kan finnas ett större behov av att göra en belastningsregisterkontroll under pågående anställning än vad som framgår av utredningen. Det kan till exempel inte uteslutas att någon anställd gör sig skyldig till ett förhållandevis allvarligt brott utan att det kommer till arbetsgivarens kännedom. Vissa typer av sexualbrott, och barnpornografibrott, leder till exempel inte alltid till ett längre fängelsestraff. Denna typ av brottslighet är av stort intresse för arbetsgivaren att få kännedom om för att skydda barn och elever. Det finns också anställda som inte är legitimerade lärare och som därmed inte omfattas av domstolarnas underrättelseskyldighet och som inte kan bli föremål för prövning hos Lärarnas ansvarsnämnd. Utredningen har dock pekat på flera svåra rättsfrågor som enligt

Skolinspektionen behöver utredas och analyseras vidare. Skolinspektionen bedömer mot denna bakgrund att det saknas tillräckligt underlag för myndigheten att i nuläget ta ställning till förslaget.

10.6 Närmare om utformningen av regleringen

Skolinspektionen tillstyrker förslaget.

För det fall regeringen går vidare med förslaget om belastningsregisterkontroll under pågående anställning anser Skolinspektionen att den föreslagna utformningen av regleringen är bra.

11.3 Det bör införas en möjlighet till kontroll i misstankeregistret

Skolinspektionen tillstyrker förslaget.

11.4 Uppgifter som en misstankeregisterkontroll bör omfatta

Skolinspektionen tillstyrker förslaget.

11.5 Förslaget medför inga ändringar i befintlig sekretessreglering

Skolinspektionen har följande synpunkt på bedömningen.

Uppgifter från misstankeregistret är särskilt skyddsvärda och får, enligt Skolinspektionens bedömning, anses vara ännu mer integritetskänsliga än uppgifter från belastningsregistret. Eftersom Skolinspektionen inte har någon tillämplig sekretessbestämmelse på uppgifterna i tillståndsprövningen och dessa är av känslig karaktär hade det varit önskvärt om frågan hade analyserats ytterligare.

14 Fler brott ska omfattas av domstolarnas skyldighet att underrätta Statens skolinspektion om domar i vissa brottmål

Skolinspektionen tillstyrker förslaget.

Chefsjurist Klara Cederlund har deltagit i ärendets slutliga handläggning.

Torun Rudin
Stabschef

Charlotte Svanström
Föredragande, jurist